

Église réformée néerlandaise (ERN) Paris

KERKBRIEF

Juli-Aug.-Sept. 2021

In september komt er geen Kerkbrief uit.
Er verschijnt wel een nieuwsbrief die ook op de website www.ernparis.fr
komt te staan!

Kerkdiensten

Juli – augustus – september 2021 (aanvang 9u45)

- **Zondag 4 juli (kerk+Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
Viering voor jong en ouder. Avondmaal.
- **Zondag 11 juli (Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 18 juli (Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 25 juli (Zoom)** Voorganger: ds Casper van Dorp
Aansluiten bij andere gemeente. Info volgt.
- **Zondag 1 augustus** Voorganger: Ds Eric Versloot
Aansluiten bij andere gemeente. Info volgt.
- **Zondag 8 aug. (kerk+Zoom)** Voorganger: Ds Eric Versloot
Aansluiten bij andere gemeente. Info volgt.
- **Zondag 15 aug.** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 22 aug. (Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 29 aug. (Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 5 sept. (kerk + Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 12 sept. (kerk + Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
Startzondag met afscheid Parijs Plus. Gemeenteberaad.
- **Zondag 19 sept. (Zoom)** Voorganger: ds Ruth van der Waall-Schaeffer
- **Zondag 26 sept. (kerk + Zoom)** Voorganger: ds Aafke Zaal

Overdenking

Leven met God in Frankrijk

Door Ruth van der Waall-Schaeffer

Wonen in Frankrijk, dat moet toch wel geweldig zijn: 'leven als God in Frankrijk'. Zeker als één van je woonplekken te midden van wijngaarden en olijfbomen is, dan nader je toch het 'Rijk Gods op aarde'. En wonen in de lichtstad is ook niet gek. Maar hoe is het om te leven en te werken met God in Frankrijk, met de erfenis van Calvijn die hier geboren is? Is dat wel mogelijk? Gaat het bourgondische leven samen met een calvinistische levensstijl?

Puntbaardje

Als je aan Calvijn denkt, verschijnt als vanzelf zijn beeltenis op je netvlies: een oude man, mager, streng gezicht, puntbaardje. Geen type waar je gezellig een glas wijn mee drinkt. Een heel verschil met Luther: een rondborstige man die iets uitstraalt van een gezellige monnik met een biertje. Daarmee is tegelijkertijd een karikatuur geschapen van Calvijn. Calvinistische karaktertrekken zoals je die hoort en ziet in Nederland, zijn in Frankrijk niet aan de orde. Een calvinistische levensstijl? Niet hier. Woorden als zuinigheid, verhef je niet boven het maaiveld, op tijd naar bed, het vlees is zondig, zondagsrust... ik herken er niets van in al die jaren dat ik in het land van Calvijn woon. Een 'bible belt' is er evenmin. Het orthodoxe protestantisme kreeg in Frankrijk minder voet aan de grond dan in de lage landen.

Languedoc / inquisitie

Hier zijn wij met ons gezin in 2002 neergestreken en het overgrote deel is van katholieke huize. Omdat men dus weinig of geen protestanten ontmoet, merk ik nog steeds – als ik weer even in het Zuiden verblijf – interesse in wat dat protestant zijn nu eigenlijk is: 'Jullie hebben geen geloof in Maria hè?' Over het celibaat zijn we het gauw eens, dat mag veranderen. En dat ik als vrouw als pastor/predikant werkzaam ben, op gelijkwaardige wijze, is iets wat vele RK geloofsgenoten graag in hun kerk ook zouden willen zien. Hoe ze

me moeten aanspreken? 'Madame le pasteur' hoor ik meestal, soms zelfs 'ma mère' als variant op het katholieke 'mon père' tegen de pastoor.

Opvallend is dat de (kerk) geschiedenis nog zo doorwerkt in dit deel van Frankrijk. Er is zoveel bloed gevloeid, de jaren van de inquisitie zijn niet vergeten. De oudere protestanten zijn zeer bewust van hun wortels en stralen dit ook uit. Er hangt in de huizen altijd wel een Hugenotenkruis of ze dragen een Hugenotenkruisje aan een ketting. In de kerkelijke gemeente van mijn jeugd, plus het gegeven dat ik in een sfeer van oecumene opgegroeid ben in de jaren 60 en 70, kwam ik dit symbool nauwelijks tegen. Toen ik belijdenis deed, kreeg ik zo'n kettinkje. Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat ik het weinig draag.

Kort voordat ik voor de ERN Parijs ging werken, leidde ik een begrafenis van een protestantse man in de RK dorpskerk. Zijn weduwe was RK. Zij koos omwille van haar man voor een 'echt' protestantse dienst ook al deed ik die samen met de pastoor. Die vond dit trouwens erg leuk want zoiets maakte hij niet elke dag mee. De kosteres vroeg wat zij allemaal weg moest halen van het altaar, want bij protestanten is immers alles leeg. Overigens mocht er van de familie geen paaskaars branden: dat was te rooms. Dat is hier in Parijs gelukkig anders! Tijdens de gedachtenisdienst kon ik goed zien wie wat was: de protestanten droegen een Hugenotenkruisje en de katholieken een medaillon met Maria-beeltenis. Calvijn zou met het laatste niet gelukkig geweest zijn. Na de begrafenis dronken we een glas wijn (nee, geen koffie met cake) en dat was vast wel bij de reformator in de smaak gevallen. Volgens Calvijn had God de wereld met geen ander doel geschapen dan dat de mens er gelukkig zou worden en dat hield onder andere in: genieten van lekker eten en heerlijke wijn. "Mensen hebben weliswaar genoeg aan water, zei hij, maar God heeft toch wijn gegeven om ons vrolijk te maken." We lezen het in zijn institutie. Calvijn was een bijbelkenner, dus dit had hij vast uit Prediker gehaald.

ZOU GOD NOG
IN FRANKRIJK
LEVEN

Locoje

© 2021 Locoje

Museum

Mocht u op vakantie zijn in de Languedoc, bezoek dan het 'Musée du désert' te Mialet. Het museum wil de geschiedenis herdenken en levend houden van de periode dat Lodewijk XIV in 1685 het 'Edict van Nantes' introk tot het jaar 1787 want toen werd het 'edict van de tolerantie' van kracht. In deze zgn. Woestijntijd mochten de calvinisten geen kerken bezitten, noch kerkdiensten houden. In het onherbergzame gedeelte van de Cevennen met vele grotten werden clandestiene diensten gehouden. Daar bevindt zich nu het 'Musée du desert' (<http://www.museedudesert.com/>)

Actuele waarden

Het strenge, politieke regime was niet alleen van invloed op het religieuze leven, maar raakte tevens het bestaan van alledag. Veel Hugenoten vluchtten, o.a naar Nederland. Jaarlijks komen er zo'n 12000 protestanten naar 'Le Désert' voor de 'Assemblée générale'. Het doel is het vieren van godsdienstvrijheid, zich bewust te blijven van de erfenis die men in 1789 (Franse Revolutie) ontvangen heeft: spirituele en culturele vrijheid en vrijheid van geweten. Vervolgens: hoe breng je deze waarden over, hoe ga je anno 2021 met de verworvenheden om. In een regiokrant Occitanië las ik: « *les Protestants ont porté en*

France l'idée même de modernité : la promotion du libéralisme, de l'entrepreneuriat, la valeur du travail, la fin du despotisme, les idées de liberté et d'égalité des droits, l'accès à l'éducation des femmes et le droit à leur émancipation ou encore la naissance du concept de laïcité. »

Uiterst actueel, lijkt me, in een Europa waar men deze waarden opnieuw moet onderzoeken in samenwerking met vertegenwoordigers m/v van andere godsdiensten. Hoe ga je om met de scheiding van kerk en staat nu? En kunnen de oorspronkelijke uitgangspunten van Luther en Calvijn in onze tijd nieuw leven ingeblazen worden met het oog op deze discussie? 'L'esprit de résistance' bestaat die nog?

Eigen geweten

Doctrinaire regels van Calvijn zijn voor de protestanten in Frankrijk minder van belang dan in Nederland. Vrijheid van geweten en godsdienst zijn hier de kernwaarden. Daarmee zit je dicht bij Calvijn. Ook bij hem ging het beslist ook om je eigen geweten ten overstaan van God. Daar komt niemand en niets tussen.

Deel 2 over 'Leven met God in Frankrijk' verschijnt in de volgende Kerkbrief.

Dichterbij

Madame Tussaud en de Franse revolutie

Door Rita de Cloe

14 juli 1789: het volk had honger en kwam in opstand. Ze wilde eten... de oogst van het jaar daarvoor was zo slecht geweest dat het meel bijna niet meer te betalen was. Eén brood in die tijd betekende 80% van je dagloon. De belasting werd ook steeds hoger. De koning, la adel en de kerk waren van belasting vrijgesteld. Dat was 10% van de bevolking. De rest moest dus alles betalen. Het volk had wapens nodig, die hadden ze 's morgens uit de kelder van de 'Invalides', het soldaten ziekenhuis, weggehaald. 's Middags was men op weg naar de Bastille waar de munitie lag verborgen, op weg naar vrijheid, op weg naar gelijkheid, op weg naar een Republiek.

Drie jaar na de Franse revolutie werd de guillotine voor het eerst in werking gesteld. Twee jaar lang vielen er 2700 hoofden van de aristocraten en degenen die voor hen

werkten in de mand (twee jaar terreur). De belangrijkste hoofden werden van bijenwas gemaakt. In die tijd was er een zeer bekwame artiest die dit ontzettend goed deed. Maar zij zat in de gevangenis omdat zij ook voor de rijken had gewerkt. Haar naam was Marie Grosholtz, geboren in Straatsburg. Ze werd uit de gevangenis gehaald en maakte van bijenwas o.a. het hoofd Marie Antoinette. Ze werd verliefd en trouwde met ene François Tussaud. Al gauw kwam er een eerste baby. Maar de tijden in Frankrijk waren nog steeds onrustig en daarom vluchtte Madame Tussaud met haar zoontje naar Londen, waar zij in 1830 haar eigen wassenbeeldenmuseum opende.

In datzelfde jaar rommelde het weer erg in Parijs. De eerste republiek heeft een korte levensduur gehad. Na een lange onrustige tijd kroonde Napoleon Bonaparte zichzelf

tot keizer in 1804. Na zijn val in 1815 kwamen er nog drie koningen aan de macht. Maar in het jaar 1830 kwam het volk weer in opstand, drie dagen. Ook wel "Les trois glorieuses" genoemd.

Dit evenement is vastgelegd door de schilder Eugène Delacroix: "La liberté guidant le peuple".

Op het schilderij staat rechts van de vrouw een klein jongetje met een revolver in zijn hand. Gekleed als een republikein. Voor de Franse revolutie droeg de adel pruiken, de republikeinen daarentegen een pet. De kanten befjes veranderde in een grote zakdoek om je hals. Geen strakke broeken tot aan je knie met witte kousen meer, maar een wijde broek opgehouden door bretels.

Dit schilderij heeft Victor Hugo geïnspireerd en hij schreef zijn wereldwijd bekende boek "Les Misérables". Waar het jongetje de naam "Gavroche" kreeg.

Tot vandaag aan de dag is deze revolutionaire style nog steeds te zien in Parijs. Vooral in Montmartre, waar ook veel gevochten werd, vechten voor VRIJHEID, GELIJKHEID, BROEDERSCHAP.

Schuitje varen door Parijs

(aangeleverd door Ruth van der Waall)

Recent kreeg ik een mail van een schipper die bekend is met de ERN omdat hij vroeger met het ouderlijk gezin naar Parijs ging en men kampeerde dan op de camping Bois de Boulogne (de jaren 60/70). Op zondag bezochten ze de Nederlandstalige dienst. Hieronder een stuk uit zijn mail. *“Ik vaar voor een coöperatie van schippers. Dat is de ELV (www.elv-transport.com). Daarbij zijn een stuk of 80 Nederlandse, Belgische en Franse spitsen aangesloten. Veel van die schepen worden gevaren door een echtpaar. Het schip is hun bedrijf en hun huis. Maar er zijn er ook veel met alleen een schipper aan boord. En die schipper moet voor passage Parijs voor een tweede persoon aan boord zorgen.*

Het idee is als volgt: we zoeken een groep mensen die het leuk vinden om af en toe een stukje mee te varen door Parijs. Zodra een schipper weet wanneer hij door Parijs vaart (meestal één of twee dagen vooraf) zet hij een oproep in (bijvoorbeeld) een groepsapp. Met dag/tijdstip/opstapplaats en afstapplaats. En dan maar zien wie zin en tijd heeft. Om een indruk te geven: in oostelijke richting zal opstappen zijn bij Suresnes en afstappen bij Quai d'Austerlitz. Afhankelijk van de stroomsnelheid duurt de reis een uurtje of drie. De andere kant op, met de stroom mee, gaat sneller, ca. anderhalf uur. Een stukje verder meevaren kan natuurlijk ook. Opstappers hoeven geen enkele vaarervaring te hebben. Ze hoeven alleen maar lekker naar buiten te kijken vanuit een warme stuurhut of in de zomer lekker aan dek. Voor natje en droogje wordt natuurlijk gezorgd. Wel belangrijk om goed ter been te zijn in verband met het op- en afstappen. Nationaliteit/taal maakt niet uit. Met z'n tweeën opstappen zal vermoedelijk op de meeste schepen ook geen probleem zijn. Kinderen mee wordt iets lastiger. Want er moeten wel voor iedereen passende reddingsvesten aan boord zijn.”

Zelf wil ik dit graag eens meemaken en u misschien ook. Zo ja, stuur dan een mail naar: c.poldervaart@gmail.com

Alles wat onhaalbaar lijkt

Onderstaand lied werd door Stef Bos gezongen tijdens een Pinksterviering in Bolsward van de PKN in 2019. <https://www.youtube.com/watch?v=8y3BfqsvVN4>

Ik wil het water naar de zee zijn
de zoden aan de dijk
het gevecht tegen de bierkaai
alles wat onhaalbaar lijkt

ik wil de rots zijn in de branding
met de verbeelding aan de macht

wil de stilte die vanzelf spreekt zijn
en het daglicht in de nacht

ik wil een land zijn zonder grenzen
waar de ruimte nog bestaat
ik wil traag zijn als de waarheid
die de leugen achterhaalt

ik wil de moed zijn van de wanhoop
het stilstaan van de tijd
ik wil een sprong zijn in het duister
en de laatste strohalm zijn

ik wil de taal zijn van een dichter
die zichzelf geen dichter noemt
het zout zijn van de aarde
en de kus die ons verzoent

ik wil een land zijn zonder woorden
gedragen door de wind
ik wil de wereld weer leren zien
door de ogen van een kind

en met de schoonheid van de onmacht
lopen langs een eindeloze weg
met open ogen dromen
weerloos en toch sterk

ik wil het water naar de zee zijn
de zoden aan de dijk
het gevecht tegen de bierkaai
alles wat onhaalbaar lijkt

Boekentips voor de zomer (verzameld door Froukje Wiersma-Depreux)

Leïla Slimani (Rabat, 3 oktober 1981) is een Frans-Marokkaanse journalist en schrijver. In 2016 heeft zij de Prix Goncourt gewonnen voor haar roman *Chanson douce* (2016 *Chanson douce*, Paris, Éditions Gallimard, 226 p.) Nederlandse vertaling: *Een zachte hand*. Vertaling door Gertrud Maes. Uitgeverij Nieuw Amsterdam, 2017. 192 p. In 2019 opnieuw uitgegeven onder de titel *De perfecte oppas*. Het is een roman als een Hitchcock-film, over een ogenschijnlijk volmaakte ‘*nounou*’, een oppas, die het gezin waarvoor ze werkt compleet afhankelijk van zich maakt. Een ijzingwekkend verhaal over een moordende oppas. In Amerika duidt men het boek als ‘your worst nightmare’!

<https://www.literairnederland.nl/recensie-leila-slimani-mathilde/>

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/leila-slimani-legt-marokko-s-pijnlijke-verleden-bloot-in-een-ambitieuze-roman-vol-mededogen~bf18062d/?referrer=https%3A%2F%2Fduckduckgo.com%2F>

Leïla Slimani: *Mathilde – Het land van de anderen*. Uit het Frans vertaald door Gertrud Maes. Uitgeverij Nieuw Amsterdam, 2020.

Édouard Louis, Hallencourt, Somme, geboren als Eddy Bellegueule op 30 oktober 1992, is een Franse schrijver. Zijn eerste boek, *En finir avec Eddy Bellegueule*, uit 2014, is een autobiografische roman. (*Weg met Eddy Bellegueule*, uitgeverij De Bezige Bij Antwerpen.) In 2021 verschijnt *Combats et métamorphoses d'une femme*, een roman over het leven van zijn moeder.

<https://www.groene.nl/artikel/het-linkse-antwoord-op-houellebecq>

<https://www.theaterkrant.nl/tm-artikel/edouard-louis-klassenstrijd-op-de-buhne/>

Édouard Louis ontleedt de herinneringen aan zijn moeder in kraakhelder proza ★★★★★
“Na het intieme portret van zijn vader schrijft de Franse auteur Édouard Louis net zo meedogenloos over zijn moeder, die wél aan haar ellendige situatie wist te ontkomen. De Volkskrant - 18 juni 2021.”

Strijd en metamorfose van een vrouw raakt je niet op dezelfde manier als *Ze hebben mijn vader vermoord*. Daarvoor speelt de schrijver hier iets te veel op de emotie, vooral door cursief gedrukte herhalingen die als een soort tussengerechtigtes aan de lezer worden opgediend: ‘Maar zelfs op die momenten zag ik het, de melancholie verdween nooit uit je gezicht.’ Toch lukt het hem om een eenvoudig gegeven – een vrouw ontworstelt zich aan haar uitzichtloze bestaan – op een hoger plan te tillen. *“Jouw verhaal is dat van een mens die streed voor het recht om vrouw te zijn en tegen het niet-bestaan dat je werd opgedrongen door je leven en het leven met mijn vader.”*

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/edouard-louis-ontleedt-de-herinneringen-aan-zijn-moeder-in-kraakhelder-proza~b30b5843f/>

Marie Ndiaye, Pithiviers, 4 juni 1967, is een Franse schrijfster.

Trois femmes puissantes - Gallimard, 2009 (bekroond met de Prix Goncourt 2009) (*Drie sterke vrouwen*, vert. Jeanne Holierhoek, 2009).

“Ré-écrire la fin des contes de fées me paraît inutile, ça n'a pas de sens de triturer la matière très ancienne pour éviter que les enfants en tirent une morale inappropriée. Il suffit d'en parler avec eux, de leur demander ce qu'ils en pensent.”

“Il y a extrêmement d'attentes sur ce qu'est une bonne mère... elle est censée pouvoir tout comprendre de ses enfants, tout savoir, avoir une forme d'entendement total. Je ne suis pas sûre que ce soit une bonne idée.”

<https://www.franceinter.fr/emissions/boomerang/boomerang-15-juin-2021>

“Marie Ndiaye is al jaren een van de interessantste schrijfsters van Frankrijk. Het gaat bij haar altijd over machtsverhoudingen. Op elk niveau: die tussen man en vrouw, zwart en wit, ouders en kinderen. En dan is er het onverklaarbare, dat Ndiaye op een organische manier

in al haar boeken verwerkt. Daarbij schrijft ze in een prachtige, rijke taal⁴. Wineke de Boer in De Volkskrant, 20 mei 2021.

Philippe Claudel, geboren in Dombasle-sur-Meurthe, 2 februari 1962, is een Franse schrijver.

L'Arbre du pays Toraja (2016). Vertaald als: *De boom in het land van de Toraja*. Vertaald door Manik Sarkar. De Bezige Bij, Amsterdam, 2016.

L'Archipel du Chien, roman, 2018 : Paris, Stock,

Archipel van de hond', Philippe Claudel, Uitgeverij De Bezige Bij

"Evangeliën, verhalen met een moraal, bijna niemand leest ze nog, maar vandaag de dag vormen ze misschien wel de beste spiegel om naar onszelf te kijken. Ik heb daarom de bescheiden hoop dat dit boek zal helpen om de onverschilligheid te bestrijden. Anders had ik het nooit geschreven."

<https://www.trouw.nl/nieuws/philippe-claudel-het-drama-van-de-vluchtelingencrisis-is-dat-ieder-op-zijn-manier-gelijk-heeft~b861fcff/>

Maryline Desbiolles : « Je porte le deuil de Lampedusa »

Emma Jane Kirby – L'opticien de Lampedusa

Six regards d'écrivains sur la décennie (6/6). Pour la romancière, l'île italienne est le symbole majeur de la décennie écoulée : lieu de tous les drames des migrations en Méditerranée, mais aussi de tous les espoirs pour l'avenir.

https://www.lemonde.fr/idees/article/2019/12/31/maryline-desbiolles-je-porte-le-deuil-de-lampedusa_6024433_3232.html

<http://www.ricochet-jeunes.org/livres/lampedusa>

https://www.lemonde.fr/culture/article/2019/09/27/milo-rau-metteur-en-scene-si-jesus-vivait-aujourd-hui-il-serait-du-cote-des-migrants_6013366_3246.html

Illustratie: Isabelle Arsenault

Enkele prentenboeken voor jong en ouder, van harte aanbevolen:

Esther Andersen

Auteur : Timothée de Fombelle

Illustrateur: Irène Bonacina

Éditeur: Gallimard-Jeunesse, 2021

“Het is geen autobiografisch verhaal, maar ik was in gedachten bij de lange zomers die ik bij mijn grootouders in Noirmoutier (Pays de la Loire) en in les Deux Sèvres (Nouvelle Aquitaine) doorbracht. Het verhaal gaat over tijd die langzaam verstrijkt en over vruchtbare eenzaamheid. Soms gebeurt er iets onverwachts, zoals de ontdekking van de ander en van liefde,” Timothée de Fombelle.

In 2007 introduceerde de Franse auteur Timothée de Fombelle een nieuw, onvergetelijk personage in de jeugdliteratuur: *Tobie Lolness*. Anderhalve millimeter groot, woonachtig in een reuze-eik en op de vlucht voor de vijanden van zijn vader. In het Nederlandse taalgebied werd het boek door Querido uitgegeven.

Timothée de Fombelle schreef in 2014, n.a.v. de 100 jaar herdenking van de eerste wereldoorlog, een bijzonder verhaal, *Capitaine Rosalie*, prachtig geïllustreerd door Isabelle Arsenault. Het boek verscheen in het Nederlands onder de titel, *Majoor Rosalie* en werd vertaald door Eef Gratema.

Le Phare aux oiseaux (The Puffin Keeper)

Auteur: Michael Morpurgo

Illustrateur: Benji Davies

Éditeur: Gallimard-Jeunesse, 2021

Het is Benjamin Postlethwaite's dagelijks werk om te zorgen dat het licht in de vuurtoren helder schijnt. Nooit laat hij het licht uitgaan, maar soms kan zelfs het licht van een vuurtoren een schip in nood niet redden. Dit is een verhaal over een bijzondere vriendschap, over een verloren papegaaiduiker en een eenzame kunstenaar. Een bijzonder levensverhaal.

Michael Morpurgo is een Britse schrijver. Hij studeerde Engelse en Franse taal- en letterkunde en werkte daarna een aantal jaar als onderwijzer. Daar ontdekte hij zijn liefde voor het vertellen van verhalen, dat uiteindelijk leidde tot het schrijven van vele boeken. Één van zijn bekendste werken is *Oorlogspaard* (1984), een verhaal over de eerste wereldoorlog waarin de gruwelen van de oorlog worden gezien door de ogen van een paard. Aan de Engelse zijde stierven een miljoen paarden.

L'Homme qui plantait des arbres

Auteur: Jean Giono

Illustrateur: Joëlle Jolivet

Éditeur: Gallimard-Jeunesse, 2010

Het korte verhaal van Jean Giono, *L'Homme qui plantait des arbres* uit 1953 heeft anno 2021 niets van zijn charme verloren. Jean Giono (1895-1970) was een pacifistische (hij werd zowel in de eerste als de tweede wereldoorlog gemobiliseerd) Franse dichter en schrijver die zijn inspiratie vond in de Provence, zijn geboortestreek, waar hij woonde en werkte.

'*De man die bomen plantte*' (vertaling Ernst van Altena) vertelt het mythische verhaal van een oude man, Elzéard Bouffier, die in zijn eentje in de Haute Provence een heel bos plantte. Heeft Elzéard Bouffier echt bestaan of leefde hij alleen in de fantasie van auteur? In elk geval is het verhaal nog steeds springlevend en inspirerend. Het was de wens van Giono dat zijn verhaal over de man die bomen plantte doorgegeven zou worden. Hij zag daarom af van zijn auteursrecht. Het boek is hier te vinden: [De man die bomen plantte](#). Er bestaat ook een prachtige animatiefilm van het boek, gemaakt door de Canadese illustrator Frédéric Back voor Radio-Canada in 1987. Philippe Noiret leest de tekst voor. De film is hier te zien: « [L'Homme qui plantait des arbres](#) » (duur: 30 min)

The Promise

Auteur: Nicola Davies

Illustrateur: Laura Carlin

Éditeur: Walker Books Ltd, London, 2013

The Promise (de belofte) vertelt het verhaal van een lelijke grauwe stad, waar de mensen al net zo grijs en onvriendelijk zijn. Alles is grijs en stoffig en gebroken. Een jong meisje probeert op straat te overleven door te stelen van anderen. Op een donkere avond bestelt ze een oude vrouw, de vrouw verzet zich en laat haar tas pas los nadat ze het meisje een belofte heeft ontfutseld.

Nicola Davies is zoöloog en schrijfster, ze werd voor *The Promise* geïnspireerd door het boek van Jean Giono en door haar onderzoek naar de invloed van bomen op een stedelijke omgeving. Bomen verzachten de effecten van de opwarming van de aarde, zorgen voor verkoeling en verbeteren de luchtkwaliteit. Voor de BBC presenteerde Nicola Davies jarenlang het dierenprogramma *The Really Wild Show*. Van het prentenboek *The Promise* werd in 2020 door de BBC een animatiefilm gemaakt.

Het filmpje is hier te zien: <https://www.youtube.com/watch?v=ea7W4EfhZGk> (duur: 6 minuten).

**« La société construite sur l'argent détruit les bêtes,
détruit les hommes, détruit la joie ».**

Jean Giono (1936)

De kERN uit de kerkenraad

Door Rianne Courtin

Op 23 juni heeft de voltallige kerkenraad in de pastorie vergaderd. Het was heel fijn om rond om een tafel te vergaderen in plaats van achter een computerscherm. Rianne was voorzitter en opende de vergadering met een gedicht van Michaël Steenhouder getiteld "God is liefde".

Terugblik diensten

Op 13 juni hebben we aangehaakt bij de dienst van Stijn van der Woude in zijn eigen gemeente in Nederland. Het was de tweede keer dat we aanhaakten bij een dienst in Nederland van een bij ons bekende dominee. De kerkenraad is van mening dat het een goed alternatief is indien het niet mogelijk is om een gastpredikant te vinden. Ook is het interessant om te zien hoe de dienst binnen een andere gemeente verloopt.

Op 20 juni is ons gemeentelid Klaas Minsk in het kader van zijn theologiestudie samen met Ruth voorgedaan. Klaas moet nu nog een verslag schrijven van de dienst en de begeleiding door Ruth zal daarna worden afgerond. Helaas waren er tijdens de dienst WIFI problemen en is niet de hele dienst gefilmd. Harold heeft de dienst in een podcast gezet (zie website).

Vooruitblik diensten

Wij hebben de planning voor de diensten Live/Zoom en alleen Zoom vastgelegd. In de zomer maanden zijn er wat minder Live diensten (alleen op 4 juli en 8 augustus). Op 1 en 15 augustus is er geen dienst gepland maar wij proberen nog aan te haken bij een dienst in Nederland van één van de predikanten die regelmatig bij ons voorgeeft. Wij raden u aan om ook de website in de gaten te houden voor de meest actuele informatie.

Al vast te noteren in uw agenda is de **reëntree op zondag 12 september**. We zullen een kort gemeenteberaad houden. Ook bereidt Rita weer een rondleiding voor ergens in

Parijs! Tevens hopen wij de oud leden van Parijs Plus te verwelkomen om hen (met wat vertraging door Covid) in levende lijve te kunnen bedanken voor de steun die zij jaren lang hebben verleend.

Nieuw seizoen

Ruth stelt als jaarthema 2021-2022 "Op adem komen" voor. Adem is van levensbelang. Adem biedt veerkracht. Hoe wordt er in bijbelverhalen over 'adem' gesproken, bidden wordt gezien als ademhaling van het leven, yoga, adem en muziek. Ook kan er rond dit thema iets voor de kinderen georganiseerd worden. De KR gaat met Ruth's voorstel akkoord. In de zomer gaat ze dit verder uitwerken.

In de nieuwsbrief van september zal er uitgebreid aandacht besteed worden aan het nieuwe seizoen.

Ruth's vrije weken

Ruth is van 19 juli tot en met 8 augustus vrij. Gedurende haar vakantie periode kunt u zo nodig met één van de ouderlingen contact opnemen (zie contact gegevens achterin deze Kerkbrief of op de website).

Diaconiaal berichtje

Door Rianne Courtin

Gedurende de maand **Juli** collecteren wij voor **Food4Life**. Dit project is opgericht door het Bawku ziekenhuis in het noordoosten van Ghana. Het eten voor de patienten wordt in principe verzorgd door de familieleden. Herstellende mensen, maar zeker ook herstellende en ondervoede kinderen, hebben echter speciale voeding nodig. Door middel van het project wil het ziekenhuis de aandacht voor "herstellende voeding" vergroten. Dit houdt naast het bereiden van goede voeding door het ziekenhuis tijdens de opname van de kinderen ook in het trainen van de ouders en de families in wat de juiste voeding.

Vorig jaar was Food4Life ons "jaardoel" en hebben we in het totaal meer dan 2.000 euros voor hen opgehaald! Ook dit jaar zullen wij een aantal keren voor hen collecteren.

In **Augustus** collecteren wij voor de Association néerlandaise d'entraide sociale (**ANEAS**). ANEAS helpt Nederlanders maar ook "verfranste" Nederlanders, die in Frankrijk in problemen raken en die niet op een eenvoudige wijze opgelost kunnen worden. Een probleem wordt ingewikkelder als de hulpzoekende geen familie heeft om hem of haar te helpen. Dankzij professionele medewerkers op diverse terreinen kan ANEAS directe of indirecte ondersteuning bieden. Onze dominee heeft de laatste tijd contact gehad met bestuursleden van ANEAS in verband met een specifieke hulpvraag van een in Frankrijk wonende Nederlander.

Praktische informatie

Kerkdiensten elke zondag om **9u45**.
Momenteel live via Zoom en/of
in de **Église luthérienne de la Trinité**,
[172 bd Vincent Auriol - 75013 Paris](https://www.ernparis.fr).

Raadpleeg onze website voor de meest
recente informatie m.b.t. diensten in
het kerkgebouw.
De laatste drie kerkdiensten kunnen
via YouTube teruggekeken worden.

Website: www.ernparis.fr

FB: www.facebook.com/ERNParis

Colofon

Redactie / lay-out: Ruth van der Waall-
Schaeffer en Pauline Floor

Frequentie: de Kerkbrief verschijnt
meestal 1x per twee maanden. Het
eerstvolgende nummer komt eind
september uit.

Inschrijving: u kunt zich inschrijven
via www.ernparis.fr of contact
opnemen met de predikante.

Kopij: graag uiterlijk voor de
15^e van de maand in de (digitale)
brievenbus: redactie.ern@gmail.com

NB De redactie behoudt zich
het recht voor om stukken te bewerken
of in te korten.

Giften en collectes

JUNI 2021 (t.m. 27 juni)

Collecte kerk 610,00 euro

Diaconie 312,00 euro

Vaste vrijwillige bijdragen 690,00 euro

Giften 225,00 euro / **Boekjes** 20,00 euro / **Parijs Plus** 80,00 euros

Financiële bijdrage (bij voorkeur per bankoverschrijving)

Uw financiële steun in de vorm van een jaarlijkse Vaste Vrijwillige Bijdrage (VVB),
1^e collecte of gift hebben wij hard nodig en het drukt uit dat u om onze kerk geeft.

• **Bankoverschrijving:** bankgegevens zijn opvraagbaar bij onze penningmeester Mevr.
Z.M. Lammers giften.vvb.ern@gmail.com. Graag uw naam en type bijdrage vermelden.

• **Cheque:** t.n.v. *Association culturelle de l'Église réformée néerlandaise à Paris*.

Te versturen aan Mevr. Z.M. Lammers, 12 rue de Chanteraine, 95450 Avenes

Belastingaftrek van 66% in Frankrijk

Voor een VVB, gift en bijdrage aan de 1e collecte voor de kerk per **cheque** of **bankoverschrijving**,
mag de ACERN een jaarlijks "**reçu fiscal**" afgeven. Dit is niet toegestaan voor de diaconie (2^e collecte).
Wilt u toch van deze regeling gebruik voor een Frans diaconaal doel dan kunt u het beste het bedrag
rechtstreeks aan het betreffende doel overmaken.

Meer info via [deze link](#).

Belastingaftrek in Nederland

De ERN is door het Ministerie van Financiën in Nederland erkend als ANBI (Algemeen
Nut Beogende Instelling). Op grond van deze status zijn uw giften en/of donaties per bankoverschrijving
aftrekbaar voor de Inkomsten-en Vennootschapsbelasting overeenkomstig de voorschriften van de
Nederlandse belastingdienst". Ons RSIN/Fiscaal is: 826244385.

Meer info via [deze link](#).

Alle gevers worden hartelijk bedankt!

Contactgegevens

Kerkenraad

Predikant: Ds. Ruth van
der Waall-Schaeffer
9, rue Rouget de l'Isle
92150 Suresnes
Tel. 06 52 67 82 71
(NB Vrije dag: vrijdag)
predikant.ern@gmail.com
www.ernparis.fr
www.ruthvanderwaall.com

Voorzitter en beheerszaken

Cees van Nes
Tel. 06 09 63 22 15.
beheer.ern@gmail.com

Scribaat en communicatie

Dianne Valenciennes
scriba.ern@gmail.com

Diaconaat

Rianne Courtin
diaconie.ern@gmail.com

Jeugd-en jongerenwerk coördinatie

Rianne Courtin
jeugd.ern@gmail.com

Koster- en oppasdienst

Ria en Ko Franse
koster.ern@gmail.com

oppas.ern@gmail.com

Kring contacten

Contact Kring Parijs

Bartjan van Tent
kringparijs.ern@gmail.com

Contact Literatuurkring

Froukje Wiersma-Depreux
literatuur.ern@gmail.com

Overige adressen

Gastpredikantenvoorziening

Jennine Gagnard
Tel. 06 37 35 36 91
gastpredikanten.ern@gmail.com

Organisten

- Hans Lammers
Tel. 01 30 39 24 70
htlammers@orange.fr
- Johan van den Burg
burgjo@gmail.com

Ledenadministratie

Aart Fockens
leden.ern@gmail.com

Bestuur van de « Association culturelle de l'ERN »

Voorzitter: Cees van Nes
Secretaris: Rianne Courtin
Penningmeester:
Ben van Daltsen